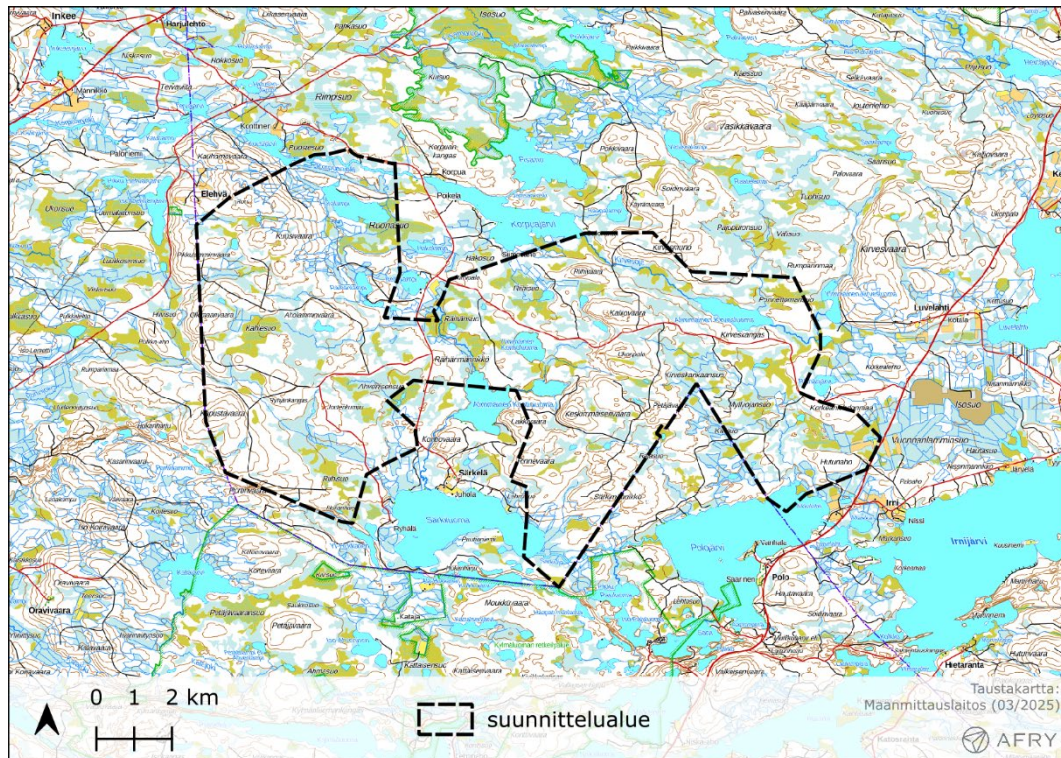

Kuusamon kaupunki

Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Sisällys

1	JOHDANTO	4
2	YLEISKAAVAN TARKOITUS JA TAVOITTEET	4
3	SUUNNITTELUALUE	6
4	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	8
4.1	Alueidenkäyttölaki	8
4.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	8
4.3	Maakuntakaavat.....	9
4.3.1	Voimassa olevat maakuntakaavat	9
4.3.2	Vireillä oleva maakuntakaava	19
4.4	Voimassa olevat yleiskaavat	23
4.5	Voimassa olevat asemakaavat	25
4.6	Vireillä olevat yleiskaavat ja asemakaavat	26
4.7	Taivalkosken matkailun masterplan	26
5	LAADITTAVAT SELVITYKSET	27
6	ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET	27
6.1	Liittyminen muihin hankkeisiin	29
7	OSALLISET	30
8	OSALLISTAMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	32
8.1	Aloitusvaihe.....	32
8.2	Valmisteluvaihe (luonnosvaihe).....	32
8.3	Ehdotusvaihe.....	32
8.4	Kaavan hyväksyminen ja muutoksenhaku	33
8.5	Tiedottaminen.....	33
8.6	Palautteen antaminen	33
9	ALUSTAVA KAAVOITUKSEN AIKATAULU.....	34
10	YHTEYSTIEDOT	35

1 JOHDANTO

Tässä suunnitelmassa kerrotaan alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaavan kaavaprosessissa.

2 YLEISKAAVAN TARKOITUS JA TAVOITTEET

OX2 Green Finland Oy suunnittelee noin 70–80 tuulivoimalasta koostuvan tuulivoimapuiston rakentamista Kuusamon kaupungin lounaisosaan (Kuva 2-1) noin 35 kilometrin etäisyydelle Kuusamon keskustan eteläpuolelle. Suunnittelualue rajautuu Taivalkosken kuntarajaan ja sijaitsee lähimmillään noin 15,2 kilometrin etäisyydellä Suomussalmen kuntarajasta ja yli 31 kilometrin etäisyydellä valtakunnanrajasta. Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lähimmillään noin 15,2 kilometrin etäisyydellä Kainuun maakunnan pohjoispuolella ja lähimmillään noin 18,3 kilometrin etäisyydellä Lapin maakunnan kaakkoispuolella. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 97 km².

Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaavan laadinnan tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimapuiston sijoittuminen alueelle rakentamalla korkeintaan 80 tuulivoimalaa. Kunkin tuulivoimalan yksikköteho on noin 7–10 MW ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 300–350 metriä. Tuulipuisto koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista ja tuulipuiston sähköasemasta. Tuulivoimapuiston sisällä voimat liitetään toisiinsa maakaapeleilla, jotka sijoitetaan pääsääntöisesti kunnostettavien ja rakennettavien huoltoteiden varteen.

Tuulivoimahankkeen sähkönsiirron toteuttamisen suunnittelussa tehdään yhteistyötä suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevan Tölpäreen tuulivoima-alueen osayleiskaavahankkeen sekä koillispuolella sijaitsevan Rikinkankaan tuulivoima-alueen osayleiskaavahankkeen kanssa.

Tuulivoimahankkeen sähkönsiirto on toteutettavissa alustavasti Fingridin kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta 400 kilovoltin (kV) sähkönsiirtojohdolla, joka edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). Fingridin kanssa keskusteluissa on päädytty ensisijaiseen verkon liityntäpisteeseen Seitenoikean uudelle 400 kV sähköasemalle vuoden 2030 tienoilla, kun asemaa ollaan laajentamassa nykyisestä 220/110 kV sähköasemasta. Sähkönsiirron johtoreitin suunnittelun lähtökohtana on ollut mahdollistaa suurjännitteinen sähkönsiirtoverkko itäiseen Suomeen käyttö- ja huoltovarmuus huomioiden.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää tuulivoimapuiston rakentamisen mahdollistavan osayleiskaavan laatimista alueelle. Osayleiskaava suunnitellaan laadittavan oikeusvaikutteisena tuulivoimaosayleiskaavana, jolloin kunta voi myöntää rakentamisluvat osayleiskaavan (AKL 44 §, 77a § ja 77b §) perusteella.

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Hankkeeseen sovelletaan lisäksi lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) (252/2017: liite 1, kohta 7e). Ympäristövaikutusten arviointimenettely laaditaan samanaikaisesti kaavoituksen kanssa, mutta erillismenettelynä.

Kuusamon kaupunginhallitus on hyväksynyt Ukonpalon tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen 18.6.2024 § 108.

Kaavan tavoitteena on tuulivoimapuiston toteuttaminen suunnittelualueelle.

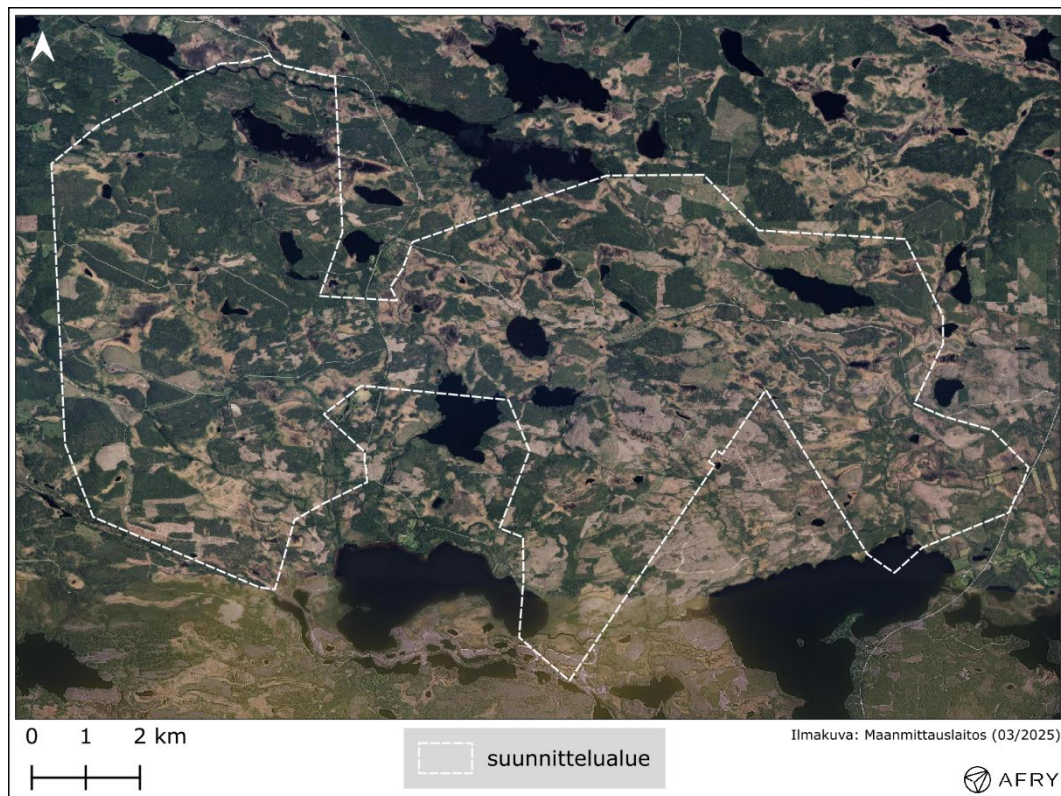
Kuva 2-1. Suunnittelualueen sijainti Kuusamossa. Alue rajautuu paikoin Taivalkosken kuntarajaan länsi- ja eteläosistaan.

3 SUUNNITTELUALUE

Ukonpalon tuulivoimahankkeen suunnittelualue sijaitsee noin 35 kilometrin etäisyydellä Kuusamon keskustasta etelään laajalti metsätalouskäytössä olevalla ja paikoin vaaraisella alueella. Suunnittelualuetta lähimpiä asuttuja alueita ovat Luvelahti noin 2,5 kilometrin etäisyydellä itäpuolella, Polo noin kilometrin etäisyydellä kaakkoispuolella ja Elehvä noin puolen kilometrin etäisyydellä länsipuolella. Suunnittelualue sijoittuu Särkelän (asuinalue) länsi-, pohjois- ja itäpuolille.

Suunnittelualue on pääosin Kuusamon yhteismetsän omistuksessa. Alueella on yksityisiä maanomistajia, joiden lisäksi Metsähallitus omistaa alueita, kuten pohjoisosassa Salorannan kohdalla sijaitsevan suojelukohteen. Valtio on saanut suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsevan tilan 305-431-19-32 Arvola I luonnonsuojelutarkoituksiin. Tila on luonnonarvoiltaan luonnonsuojeluun soveltuva (Ympäristöministeriön hallinnansiirtopäätös 24.5.2021).

Suunnittelualueen pohjoisosaan Alimmainen Kirvesluoman ja Korpuajärven välille on voimassa Laakso Minerals Oy:n malminetsintälupa (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 2023).

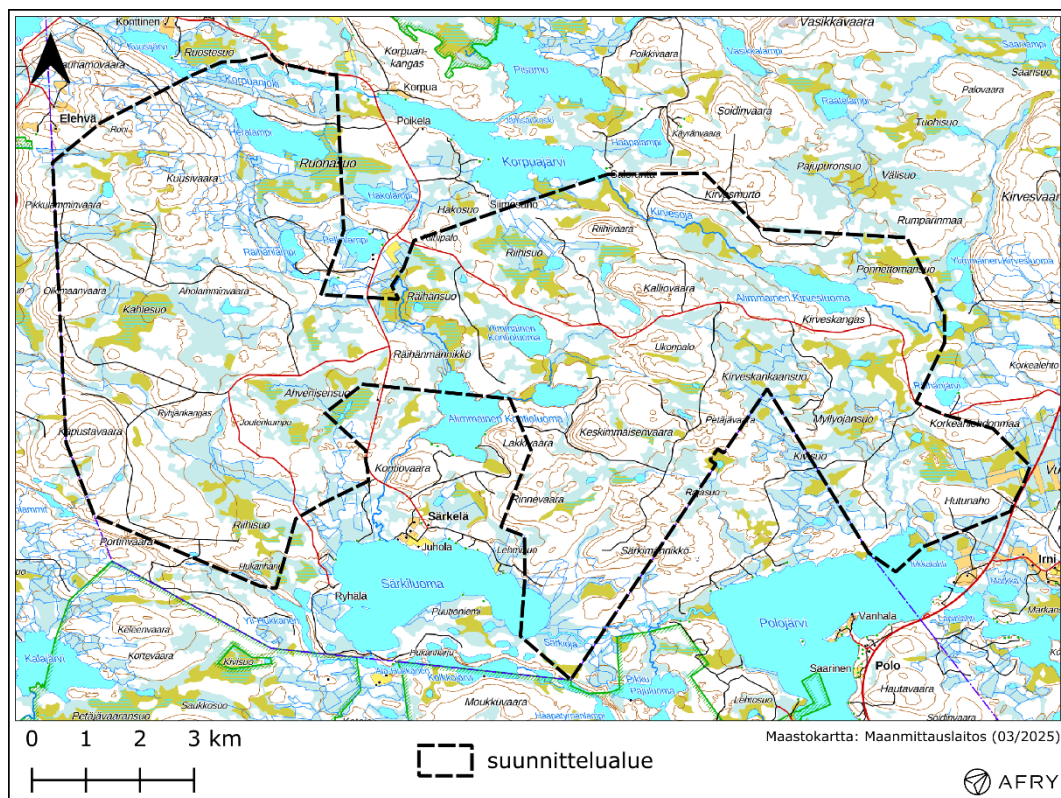
Kuva 3-1. Ortoilmakuva suunnittelualueesta.

Suunnittelualue sijaitsee Hossa Irnin paliskunnan (nro 44) alueella ja rajautuu länsireunaltaan Taivalkosken paliskunnan (nro 48) alueeseen. Maankäytön suunnittelussa poronhoitoalueella tulee turvata poroelinkeinon vapaa laidunnusoikeus tietyin rajoituksin. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon paliskuntien laidunkierron mukaiset porojen laidunalueet ja erityisen tärkeät kohteet, kuten vasoma-alueet. Lisäksi tulee turvata porojen kuljetusreitit ja niihin liittyvät rakenteet, kuten poroaidat. Valtion maiden osalta Hossa Irnin paliskunnan ja Taivalkosken paliskunnan kanssa tulee järjestää neuvottelut (PHL 53 §), mikäli suunniteltavat toiminnot vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Suunnittelussa noudatetaan Paliskuntain yhdistyksen ja tuulivoima-alan yhteistyössä laatimaa Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella -toimintamallia (Akordi Oy 2023).

Suunnittelualue on pääasiassa rakentamatonta vaaraista metsätalousaluetta, joka sisältää paikoin avoimeksi hakattujen havumetsien lisäksi myös suoalueita ja useamman metsälammen (Kuva 3-1 ja Kuva 3-2). Vaaroja sijaitsee erityisesti länsiosassa ja oikeanpuoleisen alueen keskiosissa Särkiluoma-järven koillispuolella. Alueella sijaitsevia jokia ovat Korpuanjoki luoteisosassa, Räihänjoki keskiosassa sekä Kalliojoki ja Kirvesoja koillisosassa. Suurimpia vesialueita ovat Herlampi, Ylimmäinen Kontioluoma, Keskimmäinen Kontioluoma sekä Alimmainen Kirvesluoma. Korpuajärvi rajautuu alueen pohjoisosaan, Kuusijärvi luoteisosaan, Polojärvi kaakkoisosaan sekä Alimmainen Kontioluoma ja Särkiluoma eteläosaan. Irnijärvi sijaitsee lähimmillään noin kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta valtatie 5 itäpuolella.

Suunnittelualueella ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asuinrakennukset ovat Kontiovaaran koillispuolella sijaitseva rakennus noin 250 metrin etäisyydellä sekä Korpuajärven rannalla sijaitseva rakennus noin 320 metrin etäisyydellä suunnittelualueen reunasta. Lähimpiä lomarakennuksia ovat Särkelän alueella sijaitseva rakennus noin 65 metrin etäisyydellä sekä Korpuajärven rannalla sijaitseva rakennus noin 100 metrin etäisyydellä suunnittelualueesta.

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kuva 3-2. Maastokarttaote suunnittelualueelta.

4 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Alueidenkäyttölaki

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon alueidenkäyttölain (752/2023) mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset (alueidenkäyttölaki 39 §). Yleiskaavan yleisten sisältövaatimusten lisäksi tässä kaavassa on otettava huomioon tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (alueidenkäyttölaki 77 b §):

1. yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä;
2. suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
3. tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää

4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 ja ne tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

4.3 Maakuntakaavat

4.3.1 Voimassa olevat maakuntakaavat

Pohjois-Pohjanmaan aikaisempaa kokonaismaakuntakaavaa on uudistettu vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella vuodesta 2009 alkaen. Suunnittelualueella on voimassa kolme Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa:

- Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava (hyväksytty 2.12.2013, lainvoimainen 3.3.2017 alkaen)
- 2. vaihemaakuntakaava (hyväksytty 7.12.2016, lainvoimainen 2.2.2017 alkaen)
- 3. vaihemaakuntakaava (hyväksytty 11.6.2018, lainvoimainen 17.1.2022 alkaen)

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on 17.1.2022 antanut päätöksensä (H40/2022) Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan hyväksymisestä tehdyistä valituksista. KHO hylkäsi valitukset, ja maakuntavaltuuston 11.6.2018 tekemä hyväksymispäätös (§ 5) pysyy voimassa.

Maakuntakaava ohjaa seudullista eli vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Ukonpalon tuulivoima-alue on maakuntakaavan näkökulmasta seudullinen hanke, sillä hankkeen tavoitteena on toteuttaa noin 70–80 tuulivoimalaa. Maakuntakaavassa osoitetaan vain seudulliset eli vähintään 10 voimalan tuulivoima-alueet. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Epävirallisessa voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa (Kuva 4-1) osin suunnittelualueen pohjoisosiin sijoittuen on osoitettu mineraalivarantoaluetta (ekv-1) sekä pienemmältä osin suunnittelualueen eteläosia sivuten matkailun vetovoima-aluetta

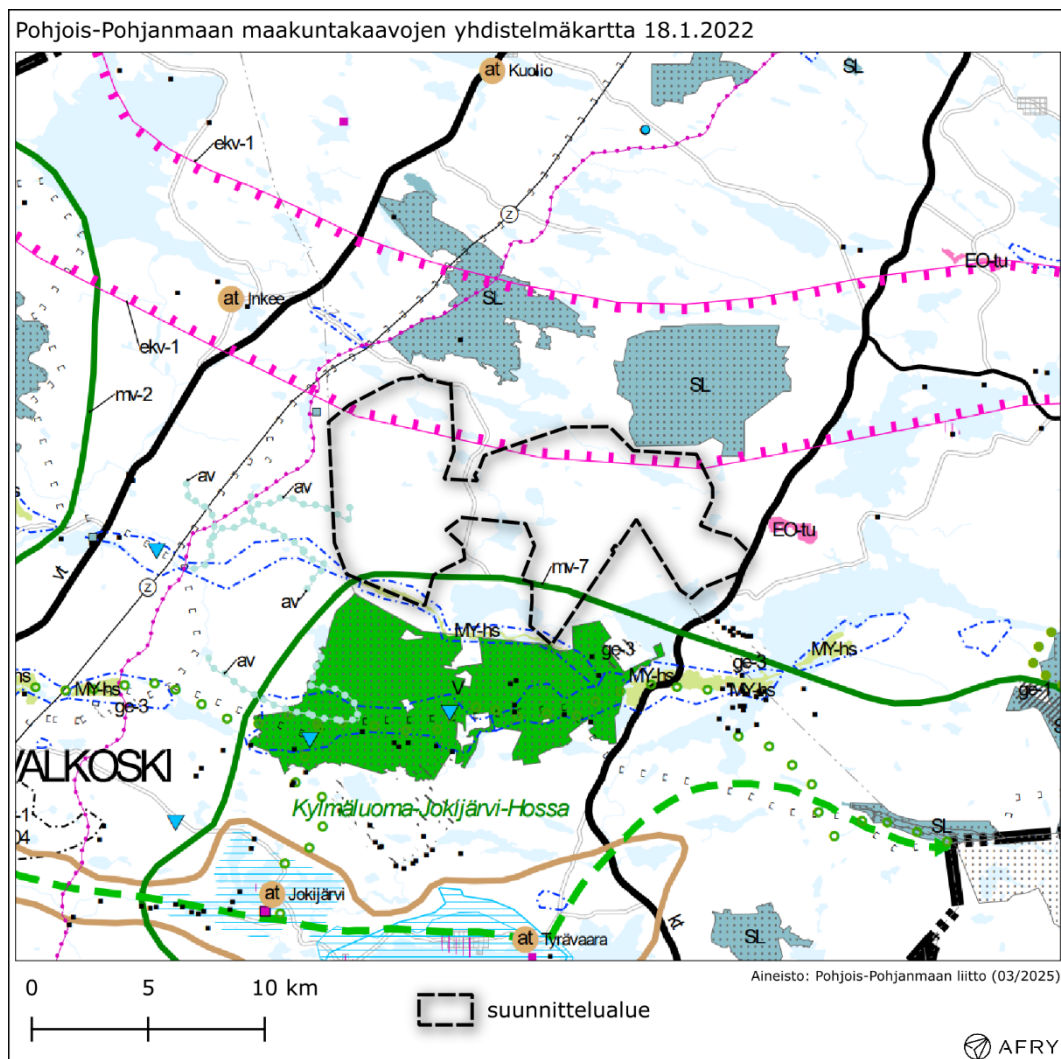
/ matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealuetta (mv). Mineraalivarantoalue-merkintään liittyvällä lisämerkinnällä "-1" osoitetulla mineraalipotentialivöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa. Alueen länsiosaan on osoitettu arvokas vesistö (av), lounais- ja eteläreunaan pohjavesialuetta sekä arvokasta harjualuetta (MY-hs).

Suurelle osalle suunnittelualuetta ei ole osoitettu maakuntakaavamerkintöjä lukuun ottamatta poronhoitoaluetta. Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.

Pohjavesialueeseen liittyvien suunnittelumääräysten mukaan pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskiä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäällä tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

Suunnittelualueen läheisyyteen pohjoispuolelle on osoitettu kaksi luonnonsuojelualuetta (SL), jotka on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluviksi alueiksi. Suunnittelualueen eteläpuolelle on osoitettu virkistysalue, joka on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluvaksi alueeksi. Virkistysalueelle on osoitettu kaksi poronhoidon kannalta erityisen tärkeää kohdetta tai aitaa. Lisäksi luonnonsuojelualue-kohdemarkinta on osoitettu suunnittelualueen länsipuolelle alle puolen kilometrin etäisyydelle. Kaksi tuuli- ja rantakerrostuman aluetta (ge-3) sijoittuvat suunnittelualueen kaakkoispuolelle lähimmillään noin kahden (2) kilometrin etäisyydelle. Turvetuotantoalue (EO-tu) on osoitettu itäpuolelle lähimmillään noin 1,2 kilometrin etäisyydelle valtatie 5:n itäpuolelle.

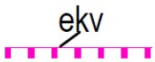
Maakuntakaavayhdistelmässä osoitetaan valtatie 5:n lisäksi valtatie 20, joka sijaitsee noin viiden (5) kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen länsipuolella. Pääsähköjohto 110 kV sekä sitä mukaileva moottorikelkkailureitti tai -ura on osoitettu lähimmillään noin 1,7 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueen luoteispuolelle. Lähin kaavayhdistelmässä osoitettu kylä (at) on Inkee, joka on osoitettu noin kuuden (6) kilometrin etäisyydelle luoteispuolelle.

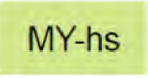

Kuva 4-1. Ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta 18.1.2022 suunnittelualueen ympäristöstä.

Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa suunnittelualueelle on osoitettu seuraavat valkoisella pohjalla esitetyt kaavamerkinnät ja -määräykset sekä suunnittelualueen läheisyyteen seuraavat harmaalla pohjalla esitetyt merkinnät ja määräykset:

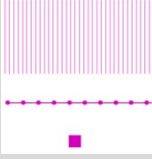
Merkintä	Selite	Suunnittelumääräys
	MATKAILUN VETOVOIMA- ALUE / MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE (1., 2. ja 3.vmkk)	Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen

mv-2 mv-7	Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistysten kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia. Aluekohtaiset kehittämisperiaatteet: Syötteen alue Alueen kehittäminen perustuu matkailukeskuksen palveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja retkeilyyn liittyviin virkistystoimintoihin. (2.vmkk) Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa Alueen kehittäminen perustuu kansallispuistoon, koillismaalaiseen metsäluontoon ja maisemaan sekä kulttuuriperinteeseen liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. (2.vmkk)	sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.
	MINERAALIVARANTOALUE (3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja. Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun	-

	tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa. <i>Kehittämisperiaatteet:</i> Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.	
	POHJAVESIALUE (3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.	Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävän vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.
	ARVOKAS VESISTÖ (3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan lohikannan elvytysohjelmaan sisältyneiden jokien pääuomat, uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä ja muita erityisiä luonnon- tai kalatalousarvoja omaavia vesistöjä.	Maakuntakaavassa av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta.
	ARVOKAS HARJUALUE (3.vmkk)	Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

	Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen harjajensuojeluohjelman mukaiset harjualueet ja muut vähintään seudullisesti arvokkaat harjualueet.	kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tai muinaisjäännöksiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.
	PORONHOITOALUE (3.vmkk)	Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa. (3.vmkk)
	VALTATIE (vt) (1. ja 3.vmkk)	Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.
	MUINAISMUISTOKOHDE (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset.	Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

	MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.	Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.
	PERINNEMAISEMAKOHDDE (3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita.	Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava ao. viranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.
	NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.	-
	MAISEMAKALLIOALUE (1. ja 3.vmkk)	Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä

	Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.	kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.
	TUULI- JA RANTAKERROSTUMA (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.	Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.
	TÄRKEÄ ULKOILU- TAI RETKEILYREITTI (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnallisia ulkoilu- ja retkeilyreittejä	-
	MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.	-
	KYLÄ (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan maaseutuasutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristökijöiden kannalta	Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan sovittamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

	tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.	liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi. Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasutuksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.
EO-tu	TURVETUOTANTOALUE (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.	
V	VIRKISTYSALUE (2. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita. Alueita koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus	Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen. Oulun

		Virpiniemen ja Salonselän alueilla erityistä huomiota tulee kiinnittää maa-ainesten oton ja yleisen virkistyskäytön yhteensovittamiseen sekä maa-ainesten ottoalueiden maisemointiin.
	PORONHOIDON KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ KOHDE TAI AITA (3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita tai aitoja.	Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja alueiden säilyminen. (3.vmkk)
	LUONNONSUOJELUALUE (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.	Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.
	PÄÄSÄHKÖJOHTO 110 kV (1. ja 3.vmkk)	-

Suunnittelualueen yleiskaavoitukseen vaikuttavat myös voimassa olevien maakuntakaavojen yleismääräykset (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2018).

4.3.2 Vireillä oleva maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa on vireillä **energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava**. Vaihemaakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja sen suunnitellut pääteemat ovat (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2025)

- *aluerakenne ja saavutettavuus* (kansallinen alueidenkäytön kehityskuvatyö ja aluerakennetyö),
- *liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet* (valtakunnallinen, maakunnallinen ja seudullinen liikennejärjestelmätyö, liikennepuolen suunnitelmat ja selvitykset, infrahankkeet, edunvalvonta, Oulun seudun Kehityskuva 2030+),
- *energiantuotanto, varastointi ja siirto* (TUULI-hanke ja EMMI-hanke, maa- ja meritulivoima, vetytalous, aurinkovoima, sähkönsiirto),
- *viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu* (TUULI-hanke, Natura 2000-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen) sekä
- *energiaturroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen* (Energiaturros ja maankäytön ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla EMMI-hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2022–2025 Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa -teeman kärkihanke).

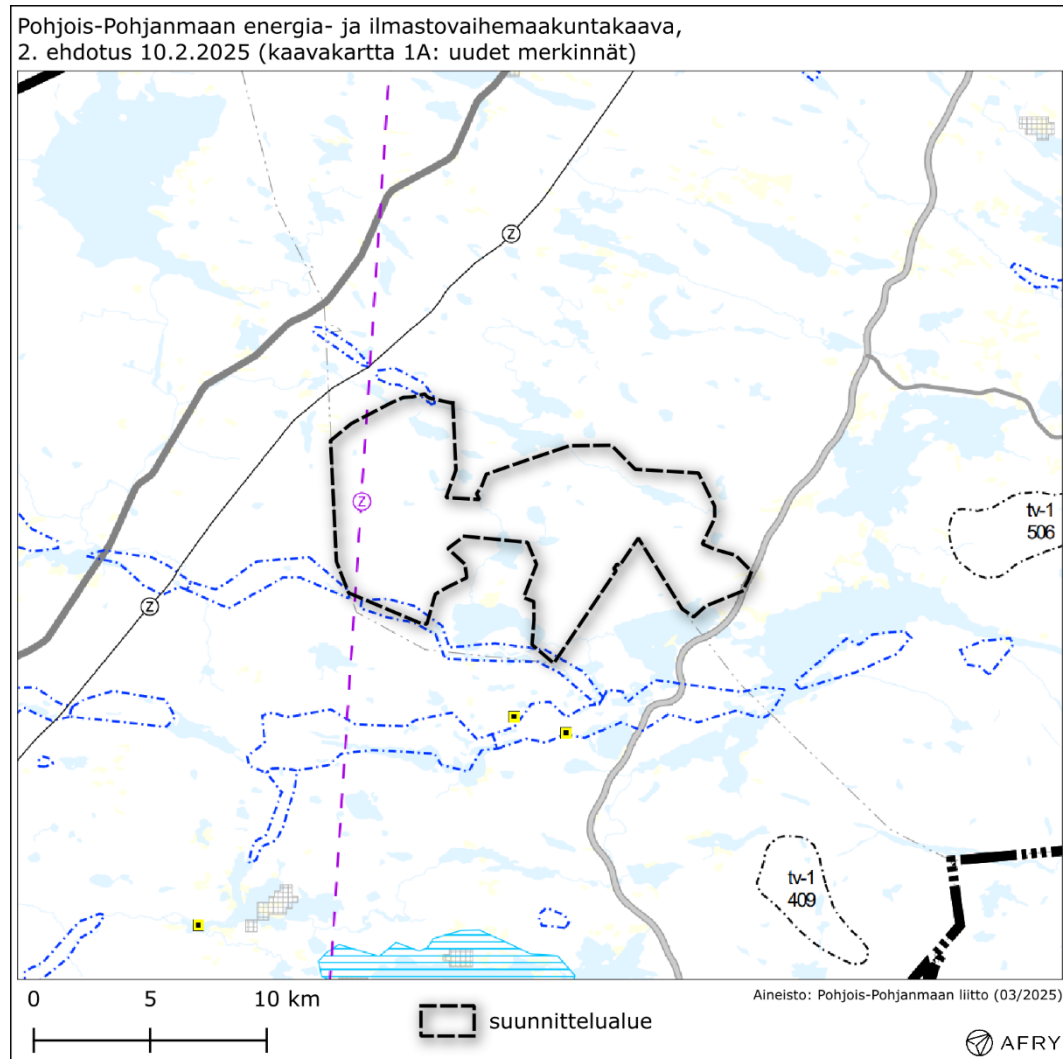
Pohjois-Pohjanmaan liitto on aloittanut kaavan laatimisen lokakuussa 2021 ja sen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli nähtävillä loka–joulukuussa 2021. Kaavan luonnosaineiston nähtävilläolo oli 8.8.–23.9.2022. Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen eli kaavaluonnoksen palautekooste ja yleisvastine käsiteltiin maakuntahallituksessa 13.2.2023 § 24. Maakuntahallitus hyväksyi 19.12.2023 (§ 178) energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti kuultavaksi. Kaavan viranomaisehdotusvaiheen lausuntokierros järjestettiin 10.1.–23.2.2024 ja maakuntahallitus käsittelee viranomaisehdotusvaiheen (MRA 13 §) kuulemisen lausuntokoosteen ja lausuntoihin laaditut vastineet 6.5.2024. Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen järjestettiin 20.9.–24.10.2024 sekä uuden kaavaehdotuksen nähtävillä olon osalta 17.2.–21.3.2025. Tavoitteena on saada kaavaehdotus hyväksyntäkäsittelyyn toukokuussa 2025.

Vaihemaakuntakaavan toisessa kaavaehdotuksessa on todettu tuulivoimaloiden rakentamista koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä *Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue (tv-1 ja tv-2) on erityisominaisuutta kuvaava merkintä, joka mahdollistaa tarkemman suunnittelun, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavan tv-alueeseen tukeutuen.*

sekä

Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohteisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli selvityksillä ja

vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia muihin elinkeinoin, asutukseen, luontoympäristöön, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 - verkostoon sekä ekologisen verkoston ja sen ydinalueiden säilymiseen tai muuhun ympäristöön.

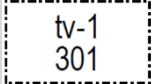
Kuva 4-2. Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen ehdotuksen uusien merkintöjen kartasta suunnittelualueen ympäristöstä.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan uudessa ehdotuksessa (Kuva 4-2) suunnittelualueelle on osoitettu voimajohdon yhteystarve (z) länsiosaan aluetta sekä pohjavesialueita paikoin pohjois- ja etelärajoille. Muilta osin suunnittelualueelle ei ole osoitettu uusia merkintöjä.

Suunnittelualueen ulkopuolelle on osoitettu voimajohto 110 kV länsipuolelle noin 1,7 kilometrin etäisyydelle sekä kaksi valtakunnallisesti merkittävää arkeologista aluetta eteläpuolelle lähimmillään noin 2,5 kilometrin etäisyydelle. Lähimmät maakuntakaavan toisessa ehdotuksessa osoitetut tuulivoimaloiden alueet (tv-1) ovat nro 506 Martinvaara noin 8,5 kilometrin etäisyydellä itäpuolella ja nro 409 Kolkonjärvi noin 10,1 kilometrin etäisyydellä kaakkoispuolella.

Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihekaavan uudessa ehdotuksessa (2. ehdotus) suunnittelualueelle on osoitettu seuraavat valkoisella pohjalla esitetyt kaavamerkinnot ja -määräykset sekä suunnittelualueen läheisyyteen seuraavat harmaalla pohjalla esitetyt merkinnot ja määräykset:

Merkintä	Selite	Suunnittelumääräys
	POHJAVESIALUE Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankintaa varten tärkeät (1-luokka) ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet sekä pohjavesialueet (1E, 2E ja E), joiden pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemit ovat suoraan riippuvaisia. Tarkemmat tiedot pohjavesialueista on esitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavunkaavan selostuksen liitteessä 3	Suunnitelmissa ja toimenpiteissä alueella on otettava huomioon pohjaveden suojelu siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyyttä ei vaaranneta. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maanainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta. Pohjavesien pilaantumisen- ja muuttumisriskiä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Vesiensuojeluviranomaisille on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen maankäytön muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa.
	VOIMAJOHDON YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan sähköverkon kehittämistarve pitkällä aikavälillä. Nuolimerkintä	-

	on yleispiirteinen yhteystarve, jota ei ole tutkittu tarkemmilla selvityksillä. Sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. Yhteystarpeella on hankeperustelut, mutta siihen ei voida liittää alueidenkäyttölain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Arvioitu toteuttamisaikataulu on 5-20 vuotta.	
	VOIMAJOHTO 110 kV Merkinnällä osoitetaan toteutetut voimajohdot, joita koskee alueidenkäyttölain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.	
	VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ ARKEOLOGINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen 7.11.2024 mukaiset valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet (VARK 2024). Alueilla on yksi tai useampi muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös.	Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden säilymistä. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota VARK inventoinnissa todettuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin. Aluetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto. Kohteisiin liittyvistä lupa-asioista vastaa aina Museovirasto.
	TUULIVOIMALOIDEN ALUE Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa alueidenkäyttölain 33	Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Suunnittelussa tulee ottaa

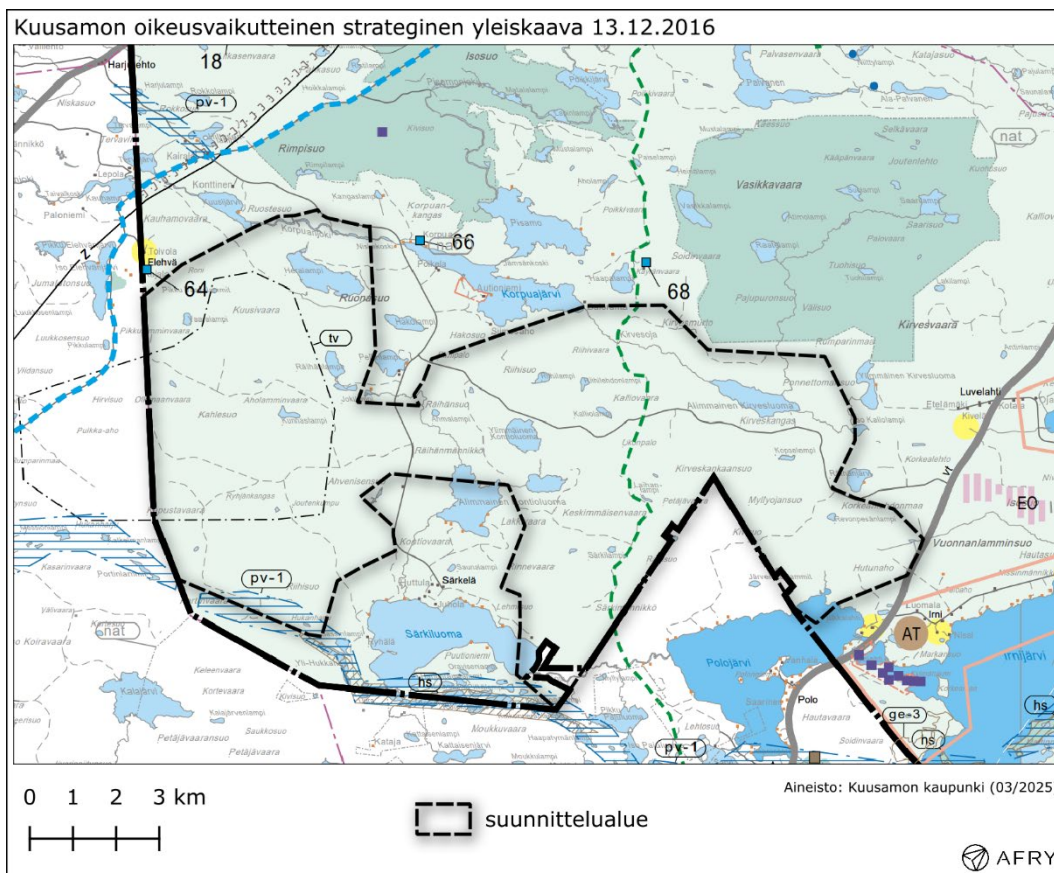
	§ mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.	huomioon myös muut lähialueiden tuulivoimahankkeet ja yhteisvaikutukset. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.
		Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

4.4 Voimassa olevat yleiskaavat

Suunnittelualueella on voimassa Kuusamon oikeusvaikutteinen strateginen yleiskaava, joka on hyväksytty Kuusamon kaupunginvaltuustossa 13.12.2016 (§ 81) ja saanut lainvoiman 20.6.2019. Yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (Kuva 4-3). Suunnittelualueen länsiosaan on osoitettu tuulivoimaloiden alue (tv) ja suunnittelualueen poikki pohjois-etelä-suuntaisesti ulkoilureitistön kehittämistarve. Lisäksi eteläosaan Särkiuoman länsi- ja eteläpuolelle on osoitettu tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, I-II luokat (pv-1) sekä arvokas harjualue (hs). Suunnittelualueen itäreunaan on osoitettu valtatie (vt).

Strategisessa yleiskaavassa potentiaalisten tuulivoimaloiden aluetta koskevassa kaavamääräyksessä on todettu, että tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava Kuusamon kaupungin suositus 2 km suojaetäisyydestä asutukseen.

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kuva 4-3. Ote Kuusamon oikeusvaikutteisesta strategisesta yleiskaavasta suunnittelualueen ympäristöstä.

Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen kaavamerkinnän tavoitteen mukaan metsiä hoidetaan ja käytetään kestäväällä tavalla turvaten niiden monimuotoisuus, uusiutumiskyky, tuottavuus ja työpaikat sekä virkistys- ja kulttuuriarvot. Metsätalouden harjoittamiselle tulee jatkossakin säilyttää hyvät mahdollisuudet. Puunjalostusteollisuutta Kuusamossa tulee kehittää. Metsävaroja voidaan hyödyntää kestäväällä tavalla nykyistä enemmän nostamalla hakkuumääriä ja lisäämällä jalostusastetta.

Yleiskaavamääräysten mukaisesti tuulivoimaloiden alue -merkinnässä on kyse maakuntakaavassa osoitetusta tuulivoimaloiden alueesta. Alueen ottaminen tuulivoimatuotantoon saattaa edellyttää yleiskaavan ja mahdollisesti YVA:n laatimista. Tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava Kuusamon kaupungin suositus 2 km suojaetäisyydestä asutukseen. Alueen suunnittelussa tulee huomioida vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, poronhoitoon, luontoon sekä kulttuuriympäristöön ja ehkäistä niille aiheutuvaa haittaa. Voimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean laitoksen muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin se energiantuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista. Tarkemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei

asutukselle ja loma-asutukselle aiheutu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja kulttuurimaisemien arvot säilyvät. Lisäksi tulee huomioida tutkajärjestelmistä ja lentoliikenteestä aiheutuvat rajoitteet.

Tärkeän tai vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen suunnittelumääräyksen mukaisesti alueelle ei saa osoittaa pohja- tai pintaveden laatua vaarantavia toimintoja. Arvokkaan harjualueen (hs) merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset arvokkaat harjualueet ja harjujen suojeluohjelmaan kuuluvat alueet.

Valtatie-merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaisesti merkinnällä on osoitettu kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset matkailuväylät. Valtateitä 5 ja 20 ja kantatietä 81 kehitetään matkailuliikenteen, kuljetusten ja muun pitkämatkaisen liikenteen pääväylänä.

Suunnittelualueen lähiympäristöön on osoitettu kyläalue Irniin (AT), kaksi luonnonsuojelualuetta pohjoispuolelle, Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet (nat) luonnonsuojelualueiden kohdille sekä maakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet pohjois- ja luoteispuolille. Maatalousalueet on osoitettu luoteispuolelle Elehvään, kaakkoispuolelle Irnin alueelle sekä itäpuolelle Luvelahteen. Vapaa-ajan asumisen kehittämisvyöhykettä on osoitettu suunnittelualueen ja valtatie 5:n itäpuolelle lähimmillään noin 500 metrin etäisyydelle. Yleiskaavassa osoitetaan myös muun muassa turvetuotantoalue (EO) valtatie 5:n itäpuolelle, voimajohto 110 kV luoteispuolelle sekä seudullinen moottorikelkkailureitti/-ura luoteispuolelle.

4.5 Voimassa olevat asemakaavat

Ukonpalon tuulivoima-alueen suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja tai ranta-asemakaavoja. Lähin ranta-asemakaava-alue on Kesäniemen rantakaava (hyv. 8.5.1996), joka sijaitsee noin 880 metrin etäisyydellä suunnittelualueen pohjoispuolella (Kuva 4-4). Ranta-asemakaavassa osoitetaan muun muassa loma-asuntojen korttelialueita (RA) Korpuajärven rannalle. Toiseksi lähin ranta-asemakaava-alue on Riihisalmen ranta-asemakaavan muutos (hyv. 14.12.2011), joka sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä kaakkoispuolella valtatie 5:n itäpuolella. Ranta-asemakaavassa osoitetaan muun muassa loma-asuntojen korttelialueita (RA-2) Irnijärven rannalle. Kuvassa 4-4 esitetään myös muun muassa Taivalkosken kunnassa sijaitsevat Polojärvi-Valkeisen rantakaava (hyv. 26.7.1999) sekä Kylmäluoman leirintäalueen rantakaava (hyv. 27.8.1992). Polojärvi-Valkeisen rantakaava sijaitsee lähimmillään noin 2,4 kilometrin etäisyydellä kaakkoispuolella ja siinä osoitetaan muun muassa loma-asuntojen korttelialuetta yhteisranta-alueille rakennuspaikoille (RA-2) sekä maa- ja metsätalousaluetta (M). Kylmäluoman leirintäalueen rantakaava sijaitsee lähimmillään noin 2,5 kilometrin etäisyydellä kaakkoispuolella ja siinä osoitetaan muun muassa telttailu- ja leirintäaluetta (RT-1) sekä matkailua palvelevien rakennusten korttelialuetta (RM). Lähimmät asemakaavoitetut alueet sijaitsevat yli 18 kilometrin etäisyydellä Taivalkosken taajaman alueella.

Kuva 4-4. Ranta-asemakaavoja suunnittelualueen ympäristössä.

4.6 Vireillä olevat yleiskaavat ja asemakaavat

Taivalkosken kunnassa on vireillä Taivalkosken keskustaajaman yleiskaavan uudistaminen yli 17 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen lounaispuolella (Taivalkosken kunta & Sweco Finland Oy 2024), josta ei ole julkaistu luonnosaineistoa. Kuusamon kaupungissa on vireillä Iijärven rantaosayleiskaava yli 20 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen koillispuolella (Kuusamon kaupunki 2025), josta ei ole julkaistu luonnosaineistoa.

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole vireillä asemakaavoja tai ranta-asemakaavoja.

4.7 Taivaalkosken matkailun masterplan

Taivalkosken kunta on laatinut matkailun masterplan -suunnitelman vuonna 2022, missä suunnittelualueen eteläpuolelle on osoitettu Natura-aluetta sekä taukopaikkoja (Taivalkosken kunta & Sweco Finland Oy 2022).

5 LAADITTAVAT SELVITYKSET

Hankkeen toteuttamisen vaikutukset tullaan selvittämään kattavasti alueidenkäyttölain ja rakentamislain edellyttämällä tavoilla hankkeen osayleiskaavoituksen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä. Hankkeesta laaditaan alueidenkäyttölain 9§ mukaiset vaikutusarvioinnit ja hankkeessa sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain mukaisesti. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Kaavoitettavan alueen lopullinen rajausta, tuulivoimaloiden sijainnit kaava-alueen sisällä ja tuulivoimaloiden lopullinen lukumäärä tarkentuvat kaava- ja YVA-prosessien aikana ottamalla huomioon kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehtävien selvitysten sekä viranomais- ja sidosryhmäneuvottelujen tulokset.

Vaikutusten arvioinnin tueksi suunnittelualueelle (suunnitellut voimalapaikat, tielinjaukset ja muut rakennettavat alueet) sekä ulkoisen sähkönsiirron reiteille on suunniteltu toteutettavan seuraavat selvitykset:

- Lumijälkilaskenta
- Pesimälinnustoselvitys
- Päiväpetolintuselvitys
- Lintujen kevät- ja syysmuutto
- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- Direktiivilajien selvitykset
- Porotalousselvitys
- Natura-arviointi
- Hiilinielulaskelma
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
- Arkeologinen inventointi
- Melumallinnus
- Välkemallinnus
- Näkymäalueanalyysi
- Havainnekuvat
- Asukaskysely

6 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Osayleiskaavoituksen yhteydessä arvioidaan alueidenkäyttölain (AKL) 9 §:n ja maankäyttö- ja rakentamislain (MRA) 1 §:n mukaisesti kaavan toteuttamisen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Vaikutuksia selvittäessä painopiste asetetaan merkittäviksi arvioituihin vaikutuksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Arvioinnissa painotetaan tärkeimmiksi tunnistettuja vaikutuksia, joita tässä hankkeessa arvioidaan alustavasti olevan:

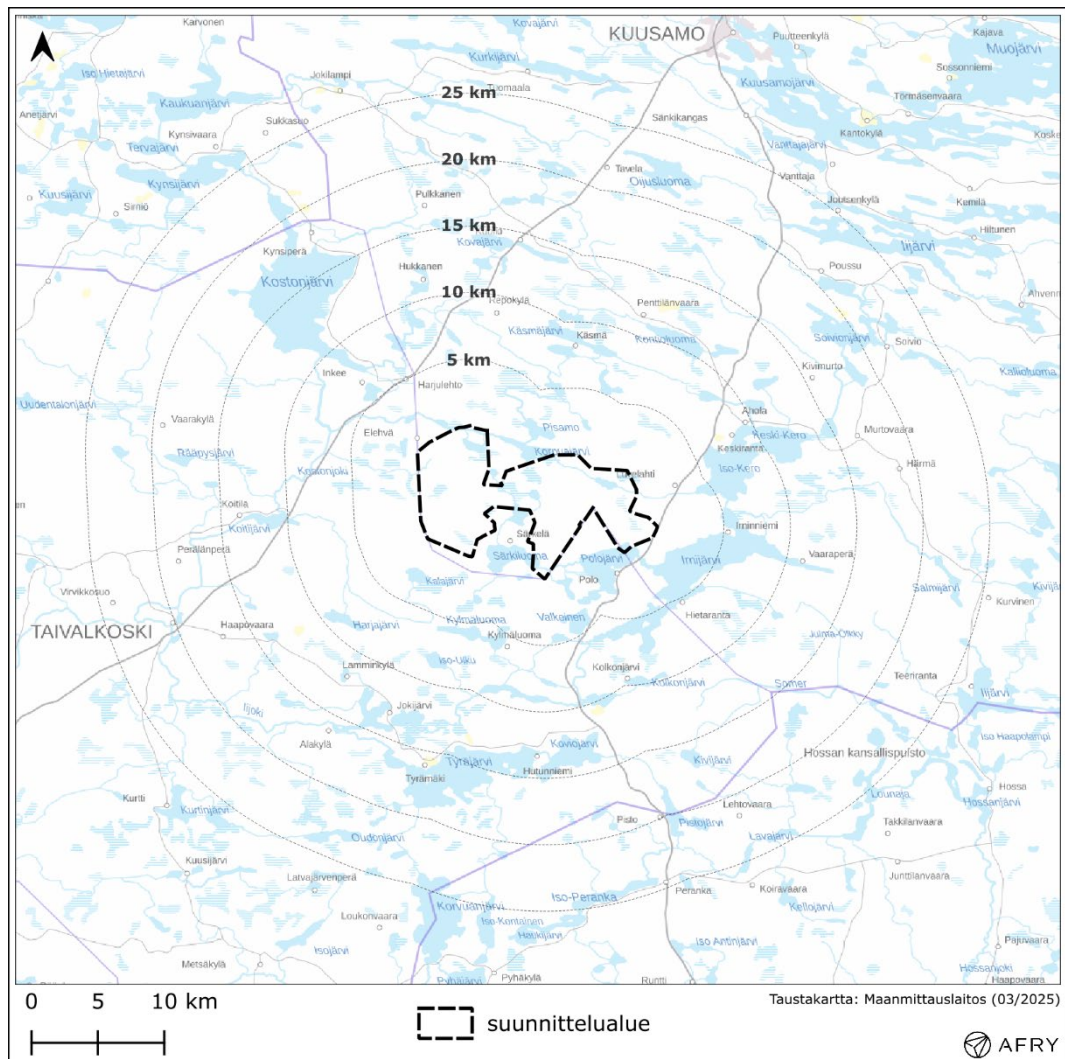
- Maisemavaikutukset arvokohteisiin sekä lähimpiin kyliin ja lähiasutukselle
- Vaikutukset lähialueen ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen sekä elinkeinoihin (esim. porotalous)
- Luontovaikutukset
- Yhteisvaikutukset

Ympäristövaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla ympäristön sietokykyä kunkin ympäristörasituksen suhteen. Vaikutusten arvioinnin menetelminä käytetään asiantuntija-arvioita, paikkatietoanalyysseja, kartta- ja ilmakuvatulkintoja sekä maastokäyntejä.

Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden, voimajohtolinjojen ja muiden mahdollisia yhteisvaikutuksia muodostavien hankkeiden kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ohjaa laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017). YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimapuistoihin, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteen laskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW. Suunniteltu tuulivoimahanke sisältyy kokonsa puolesta YVA-asetuksen hankeluetteloon ja edellyttää siten YVA-menettelyä, joka toteutetaan kaavoituksen rinnalla erillismenettelyllä.

OX2 Green Finland Oy
Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaava
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kuva 6-1. Havainnollistus vaikutusalueiden laajuudesta.

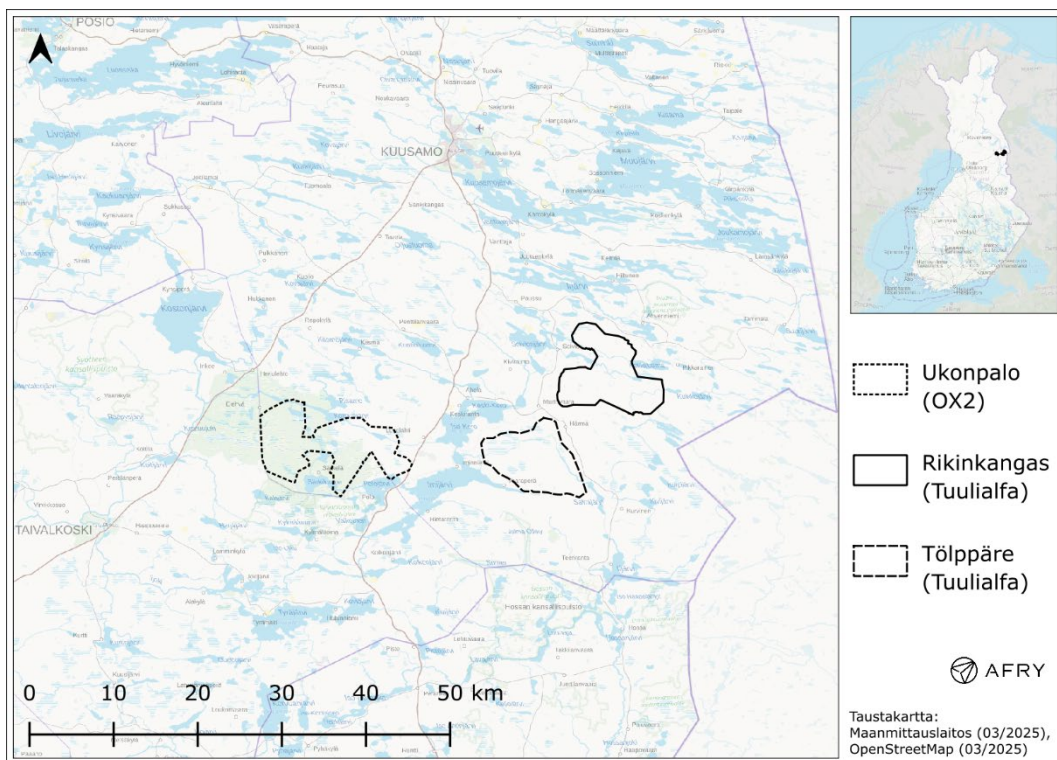
6.1 Liittyminen muihin hankkeisiin

Ukonpalon tuulivoima-alueen osayleiskaavan suunnittelualueen läheisyyteen noin 8,5 kilometrin etäisyydelle itäpuolelle on suunnitteilla Tuulialfan Tölppäreen tuulivoimapuisto sekä noin 18,9 kilometrin etäisyydelle koillispuolelle Tuulialfan Rikinkankaan tuulivoimapuisto. Tölppäreen tuulivoimapuistoon suunnitellaan 30–50 tuulivoimalaa ja Rikinkankaan tuulivoimapuistoon 30–35 tuulivoimalaa. Ukonpalon, Tölppäreen ja Rikinkankaan tuulivoimahankkeiden sijoittuminen esitetään kuvassa 6-2.

Ukonpalon suunnittelualueen läheisyyteen ei sijoitu muita tuulivoimahankkeita. Rikinkankaan ja Tölppäreen hankkeen jälkeen seuraavaksi lähin tuulivoimahanke on Tuulialfa Oy:n Matkavaara, joka sijaitsee noin 30 kilometrin etäisyydellä luoteispuolella.

Lähin toiminnassa oleva tuulivoimapuisto (7 voimalaa) sijaitsee Saukkovaara-Mäkihahon alueella yli 33 kilometrin etäisyydellä Ukonpalon suunnittelualueen pohjoispuolella.

Hankkeen yhteisvaikutukset liittyvät Ukonpalon, Tölppäreen ja Rikinkankaan hankkeiden muodostamaan kokonaisuuteen, joiden kaikkien toteuttamisen myötä uuden voimajohtoreitin rakentamiselle Kuusamon eteläosiin on paremmat edellytykset. Yhteisvaikutukset liittyvät erityisesti tuulivoimaloiden ja voimajohtojen maisemavaikutuksiin sekä hankkeiden vaatimiin ja kaavoituksella ohjattaviin maankäyttömuotojen muutoksiin. Tuulivoimaloiden toteuttaminen ja kaavoittaminen määrittää osaltaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetun mineraalivarantoalueen kaivostoimintaedellytyksiä tulevaisuudessa.

Kuva 6-2. Ukonpalon, Tölppäreen sekä Rikinkankaan tuulivoimahankkeet.

7 OSALLISET

Maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*) on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (AKL 62 §).

Keskeisinä osallisina tässä kaavoitusprosessissa ovat:

- viranomaiset:
 - Kuusamon kaupunki
 - Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 - Pohjois-Pohjanmaan liitto
 - Pohjois-Pohjanmaan museo
 - Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI)
 - Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
 - Digita Oy
 - Fintraffic Lennonvarmistus Oy
 - Väylävirasto
 - Puolustusvoimien pääesikunta
 - Puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentti
 - Fingrid Oyj
 - Ilmatieteen laitos
 - Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
 - Taivalkosken kunta
 - Suomussalmen kunta
 - Metsähallitus (luontopalvelut, julkiset hallintotehtävät)
 - Suomen metsäkeskus
 - Luonnonvarakeskus
 - Finavia
- yritykset ja yhdistykset, joita ovat mm.:
 - Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
 - Caruna Oy
 - Hossa Irnin paliskunta
 - Taivalkosken paliskunta
 - Suomen Turvallisuusverkko Oy
 - Paliskuntain yhdistys
 - Kuusamon metsänhoitoyhdistys
 - Kuusamon Yrittäjät Ry
- Asukkaat, yritykset ja muut osalliseksi itsensä kokevat.

8 OSALLISTAMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan vaikutuksista ja sisällöstä keskustellaan ja tiedotetaan hankkeen eri vaiheissa.

8.1 Aloitusvaihe

Kaavoitus alkaa suunnittelutyön ohjelmoinnilla ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Tällöin määritellään muun muassa alustavat tavoitteet, selvitystarpeet ja vaikutusten arvioinnin laajuus sekä suunnitellaan osallistumisen järjestäminen. Osallisille tiedotetaan kaavoituksen alkamisesta (vireilletulosta ilmoittaminen) sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään lausunnot viranomaistahoilta ja muut osalliset voivat jättää kirjallisen mielipiteen sekä antaa suullista palautetta yleisötilaisuuksissa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa järjestetään kaavoituksen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §) ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista. Neuvotteluun kutsutaan ne viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelu koskee. Työneuvotteluja viranomaisten kanssa pidetään tarpeiden mukaan.

8.2 Valmisteluvaihe (luonnosvaihe)

Valmisteluvaiheen kuulemisessa kaava-asiakirjat asetetaan nähtäville. Nähtävillä olosta ilmoitetaan lehtikuulutuksella, kaupungin ilmoitustaululla ja kaupungin verkkosivuilla. Nähtävillä oloaikana osallisella on mahdollisuus antaa kirjallinen mielipide kaavaluonnoksesta.

Nähtävillä oloaikana järjestetään yleisötilaisuus, jossa esitellään osayleiskaavaluonnos ja kaavan toteuttamisen arvioidut vaikutukset. Tilaisuuden ajankohdasta tiedotetaan nähtäville asettamisen kuulutuksessa ja verkkosivuilla. Aineistosta pyydetään lausunnot viranomaisilta.

8.3 Ehdotusvaihe

Kaavaa tarkistetaan saatujen mielipiteiden ja lausuntojen pohjalta osayleiskaavaehdotukseksi. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville vähintään 30 vuorokaudeksi. Kyseisenä aikana osallisilla on mahdollisuus antaa kaavaehdotuksesta kirjallinen muistutus. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kuulutuksella ja kirjeellä suunnittelualueen maanomistajille. Kaavaehdotuksesta pyydetään myös lausunnot viranomaisilta.

Kaavaehdotuksen nähtävillä oloaikana järjestetään mahdollisesti yleisötilaisuus, jossa esitellään osayleiskaavaehdotus ja kaavan toteuttamisen arvioidut vaikutukset. Tilaisuuden ajankohdasta tiedotetaan nähtäville asettamisen kuulutuksessa ja verkkosivuilla.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen pidetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu ennen kaavan viemistä kaupungin hyväksymiskäsittelyyn.

8.4 Kaavan hyväksyminen ja muutoksenhaku

Osayleiskaavan hyväksyy Kuusamon kaupunginvaltuusto tulevaisuuslautakunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyjen jälkeen. Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan AKL 67 §:n ja MRA 94 §:n mukaisesti.

Kaavaehdotuksesta muistutuksen jättäneille ja siinä yhteydessä osoitteensa ilmoittaneille lähetetään vastine muistutukseen. Valtuuston hyväksymispäätös lähetetään heille, jotka ovat sitä pyytäneet.

Kaavasta on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja valitusluvalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Mikäli valituksia kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä ei jätetä, kaava saa lainvoiman.

Kaavatyötä ohjaavat Kuusamon kaupungin toimielimet sekä kaupungin viranhaltijat.

8.5 Tiedottaminen

Kaikista kaavahankkeeseen liittyvistä nähtävilläoloajoista ja mahdollisista vuorovaikutustilanteista ilmoitetaan Koillissanomissa ja kaupungin verkkosivuilla. Hankkeen asiakirjat ovat koko hankkeen keston ajan nähtävillä internetissä osoitteessa <https://www.kuusamo.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/laadinnassa-olevat-kaavat/nyt-nahtavilla-olevat-kaavat/>. Lisäksi paperiset asiakirjat ovat nähtävillä kuulutuksissa mainittuina aikoina kaupungintalolla (Keskuskuja 6).

Suunnittelualueen maanomistajia tiedotetaan lisäksi kirjeitse tai sähköisesti OAS-, kaavaluonnos- ja kaavaehdotusvaiheissa.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 14.5.2025–12.6.2025 yllä ilmoitetuissa paikoissa ja sen jälkeenkin internetissä.

8.6 Palautteen antaminen

Mielipiteet on toimitettava ennen nähtävillä oloajan päättymistä osoitettuna Kuusamon kaupungin tulevaisuuslautakunnalle (os. PL 9, 93601 Kuusamo, käyntiosoite Keskuskuja 6) tai sähköpostilla os. kaavoitus(at)kuusamo.fi.

9 ALUSTAVA KAAVOITUKSEN AIKATAULU

Kaavoituksen aikatauluun vaikuttavat muun muassa laadittavien selvitysten ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ajoittuminen sekä tuulivoimarakentamisen ja puolustusvoimien aluevalvontaan liittyvien tarpeiden yhteensovittaminen itäisessä Suomessa.

Kaavoituksen ja YVA-menettelyn alustava aikataulu:

- Kaavoitusaloitteen hyväksyminen 18.6.2024
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettaminen keväällä 2025
- YVA-ohjelma nähtäville 2026–2027
- Maastoselvitykset 2026 ja 2027
- Kaavaluonnos ja YVA-selostus 2027–2028
- Kaavaehdotus 2028
- Hyväksymiskäsittely 2028

10 YHTEYSTIEDOT

Kuusamon kaupunki:

Kaavoittaja

Pekka Räisänen

etunimi.sukunimi@kuusamo.fi

puh. 040 756 7881
(Vuosilomalla 19.5.–15.6.2025)

Kaavoitusarkkitehti

Laura Häkkänen

etunimi.sukunimi@kuusamo.fi

puh. 040 351 0367

Hankkeesta vastaava:

OX2 Green Finland Oy

Nina Alaiso

etunimi.sukunimi@ox2.com

puh. 040 700 0325

Kaavaa laativa konsultti:

AFRY Finland Oy

Ismo Vendelin YKS 611

etunimi.sukunimi@afry.com

puh. 050 326 3557

